

Громадська організація
«Центр економічних досліджень та розвитку»

Збірник тез наукових робіт учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції

**МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ,
ПІДПРИЄМНИЦТВО: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

13 червня 2020 року

Одеса
2020

Шендерівська Л. П., Бутенко Є. Д. ФАКТОРИ КОНКУРЕНТНОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ГНУЧКОЇ УПАКОВКИ.....	42
Шинкар Н. П. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В ПЕРІОД КРИЗИ.....	46
Янчук А. С. ЗНАЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	48
СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Савенко К. С., Мураєв Є. В. УПРАВЛІННЯ РОЗУМНИМ МІСТОМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	51
Спатар О. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОВІДНОВЛЮЮЧИХ ТА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧИХ СИСТЕМ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ, ЩО ПОЗИТИВНО ВПЛИВАЄ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТРУБО-ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ У ПРИЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ	53
СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Бурмістр М. В., Вакуліч А. М. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ «ЗЕЛЕНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОБНИЦТВІ ПАКУВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ	58
Мельник К. О. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ «ЗЕЛЕНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ В ЛОГІСТИЦІ	61
СЕКЦІЯ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Новіков Д. В. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АГРОПІДПРИЄМСТВ – ГОЛОВНА КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА	64
СЕКЦІЯ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Горин В. П. ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВИЯВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ІНКЛЮЗИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ.....	68
Крижанович Н. П. ПОДАТКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ	71
Лопа Л. В. ОЦІНЮВАННЯ ПОПИТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ, КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ПРАЦІ	75

СЕКЦІЯ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Горин В. П.

кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри фінансів імені С. І. Юрія

*Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВИЯВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ІНКЛЮЗИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

У контексті врахування суспільних пріоритетів при виконанні бюджету, важливо забезпечити максимальну відкритість бюджетного процесу на його усіх стадіях. У чинному бюджетному законодавстві закріплений принцип прозорості функціонування бюджетної системи, що передбачає інформування населення про усі етапи бюджетного процесу. На теперішній час важливим недоліками бюджетної практики є: неналежний рівень доступу громадськості до інформації про проект бюджету, зобов'язання і власність органів місцевого самоврядування; інформація про хід виконання видатків бюджету в частині видатків слабо деталізована та часто незрозуміла для пересічної людини без спеціальної освіти; формальне ставлення до оприлюднення звітності про виконання бюджетів та ін. [1].

Створення всеохоплюючої системи прозорості бюджетів та механізмів її забезпечення, перш за все, потребує вирішення питання належного відображення цього пріоритетного завдання у правовому полі. Закон України «Про доступ до публічної інформації» дає громадянам право звертатись до органів влади за публічними даними, але норма щодо імперативності оприлюднення інформації про усі аспекти діяльності органів влади не прописана. Як зазначає А. Труфен, принцип прозорості не передбачений у законах, якими регламентують діяльність органів місцевої влади та місцевого самоврядування. У них передбачений принцип гласності – термін, який не має аналогів у зарубіжній термінології та означає обмежену відкритість, доступність тільки частини інформації на розсуд влади [2]. Більш того, навіть принцип відкритості та прозорості, визначений у Бюджетному кодексі, на наш погляд, недостатній для налагодження комунікації між владою і громадськістю. Нерідко органи влади оприлюднюють інформацію про виконання бюджету у формі, яка незрозуміла для більшості населення та потребує детального аналізування. Формально не порушуючи принципу

відкритості, влада обмежує громадськість у доступі до публічних даних. Принцип відкритості, на наш погляд, має бути трансформований у транспарентність (від лат. *trans* – прозорий, *pareo* – бути очевидним), тобто повноцінне інформування громадськості про всі аспекти планування і виконання бюджету у зрозумілій, доступній для широких мас формі, без використання спеціальної термінології. У зарубіжній практиці така практика отримала своє відображення у поширенні бюджетної інформації у форматі «бюджету для громадян». В Україні складання бюджету для громадян практикують все більше територіальних громад, однак така практика поки не набула масового характеру, а на рівні державного бюджету відсутня.

Позитивним кроком у бік забезпечення прозорості використання коштів місцевих бюджетів є прийняття Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» [3]. Нормами цього Закону визначені умови та порядок забезпечення доступу до інформації про використання бюджетних коштів, яка має бути оприлюднена на відкритих інформаційних ресурсах. Доступ до таких ресурсів має бути вільним та безоплатним.

Забезпечення прозорості управління бюджетними ресурсами володіє низкою безперечних переваг, а саме:

- створення умов для суспільного обговорення та реалізації суспільством права на інформацію про бюджет та урахування різних точок зору в кінцевих бюджетних рішеннях (пріоритети, розподіл ресурсів та ін.);

- підвищення відповідальності виконавчої влади за розробку і виконання бюджету, адже посилює можливості контролю за владою, за якість прийнятих рішень та їх виконання;

- формування передумов для контролю за цільовим витрачанням коштів бюджету з боку зацікавлених у бюджетних послугах мешканців громади;

- підвищення довіри громадян та інститутів громадянського суспільства до дій влади, що створює передумови для суспільної злагоди;

- підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів, формування системи взаємодії влади, громадськості та недержавних організацій;

- створення дієвого механізму протидії корупції.

Реалізація принципу інклюзивності в управлінні публічними фінансами має передбачати не тільки повноцінне інформування населення про всі аспекти формування і використання бюджетних ресурсів, але й безпосереднє залучення громадськості до бюджетного процесу на усіх його стадіях, від вироблення пріоритетів бюджету до контролю за її виконанням. На наш погляд, особливо ефективним цей процес може стати на рівні територіальних громад, де можна найбільш

виразно прослідкувати зв'язок між процедурами вироблення пріоритетів бюджетної політики та повнотою реалізації потреб та інтересів населення, що безпосередньо визначає параметри суспільного добробуту. Участь громадськості у бюджетному процесі може бути представлена у різних формах: проведення громадських бюджетних слухань; створення спільної робочої групи чи дорадчого комітету з вироблення пріоритетів бюджетної політики на наступний бюджетний період; опитування думки громадян; відкрите засідання бюджетної комісії місцевої ради та ін. Ці способи залучення громадськості до обговорення важливих бюджетних питань можна застосувати не тільки на етапі складання проекту бюджету, але й при його виконанні, внесенні змін. Інноваційними інструментами прямої участі громадськості у виробленні пріоритетів витрачання бюджетних коштів є технології громадського бюджету чи конкурсу громадських проектів, які передбачають розподіл бюджетного фінансування на конкретні проекти та заходи відповідно до рівня їх підтримки громадою за результатами прямого голосування, або ж інших форм співучасті.

Посилення участі громади у бюджетному процесі на місцевому рівні та функціонуванні системи надання суспільних послуг має ряд беззаперечних переваг не тільки для самих громадян, але й для влади. Застосовуючи модель участі громадськості у прийнятті рішень щодо бюджету, органи влади можуть:

- розбудувати базу політичної підтримки в суспільстві;
- розділити з громадою відповідальність за прийняття рішень, особливо непопулярних, таких, наприклад, як закриття бюджетних установ тощо;
- підвищувати рівень розуміння мешканцями громади обмежень, з якими стикається місцева влада, та ступінь довіри до органів місцевої влади;
- знаходити нетрадиційні шляхи вирішення проблем та економічно ефективні способи надання послуг.

Зростання значимості впливу громадськості має місце тоді, коли її внесок відображений у підвищенні якості бюджетних послуг. Представники бізнесу також можуть отримати вигоду від участі у бюджетному процесі, оскільки це сприяє прозорості, зниженню корупції та дає можливість підрядникам брати участь у тендерах в умовах відкритої і справедливої системи. Таким чином, вироблення дієвої моделі залучення громадськості до управління бюджетними ресурсами дає можливість забезпечити узгодження інтересів сторін бюджетних відносин, більш повному їх відображенню при проведенні бюджетної політики, що є безпосередньою передумовою для підвищення рівня добробуту кожного члена територіальної громади та суспільства в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Відкритість та прозорість суспільних фінансів в Україні: Спроба оцінки та рекомендації / Акімова І. та ін.; за ред. І. Акімової. Київ: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2003. 141 с.
2. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19>
3. Труфен А. О. Відкритість і прозорість місцевих бюджетів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 18. Ч. 2. С. 170-174.

Крижанович Н. П.
студентка

*Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

ПОДАТКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ

В умовах децентралізації перед територіальними громадами постає проблема забезпечення і підтримання ефективної діяльності в межах власних повноважень. Важливу роль в цьому відіграє фінансовий потенціал і, зокрема, його податкова складова як основне джерело надходження фінансових ресурсів, що потрібні для функціонування певної територіальної громади. Проте, на сьогодні все ще відсутнє чітке визначення сутності податкового потенціалу територій та якісної методики його оцінки, що ускладнює пошук і розроблення заходів для його подальшого розвитку та ефективного використання.

Дослідженням економічності сутності та ролі податкового потенціалу займались багато вчених, зокрема О. М. Струтинська, Л. О. Міронова, О. В. Моїсеєнко, Д. А. Міщенко, А. В. Перетяцько, С. В. Каламбет, О. В. Мірчев, М. Меламед, Л. Л. Тарангул та багато інших. Проблематику оцінки податкового потенціалу регіону висвітлювали А. С. Абрамова, О. С. Черкасова тощо. Тим не менш, питання податкового потенціалу саме територіальних громад в умовах вітчизняної економіки залишається практично не розглянутим.

Мета публікації – узагальнення та поглиблення теоретичних підходів до визначення сутності поняття «податковий потенціал територіальної громади», аналіз методів його оцінки.

Податковий потенціал територіальної громади є важливим аспектом фінансового потенціалу. Саме податки є одним із основних джерел формування фінансових ресурсів суб'єктів місцевого самоврядування,